

INVESTERINGARNA LYFTER MED EUROPA

*Internationella direktinvesteringar i
den globala och svenska ekonomin*

FÖRORD

Internationella direktinvesteringar är en central del av den globala ekonomin. Genom investeringar över nationsgränser får företag tillgång till nya marknader, kompetenser, teknologier och resurser. Samtidigt bidrar investeringarna till kapitalförsörjning, produktivitet och förnyelse i mottagarländerna. Under flera decennier fram till dess att finanskrisen briserade 2008 skedde en kraftig expansion av de internationella investeringarna, i nära samspel med en snabbt växande världshandel och alltmer integrerade globala värdekedjor. Därefter har den globala spelplanen förändrats med ökade inslag av protektionism och geopolitiska spänningar.

Idag ser företagen över sina leverantörsnätverk, produktion lokaliseras närmare viktiga marknader och regeringar använder i ökande utsträckning handelspolitik, investeringsgranskning och industripolitik i form av statliga stöd för att stärka den egna ekonomins konkurrenskraft och strategiska oberoende.

Trots den betydande osäkerheten på världsmarknaden ökade de globala direktinvesteringarna med 6 procent till 1 624 miljarder dollar under 2025, en nivå som betydligt överstiger genomsnittet på 1 532 miljarder dollar för det senaste decenniet. Men bakom den globala uppgången döljer sig stora regionala skillnader.

SVERIGE TAR TREDJEPLATS I EUROPA

Det var framför allt Europa som drev uppgången och för Sverige var utvecklingen särskilt stark. De utländska direktinvesteringarna ökade med 37 procent till 287 miljarder kronor under 2025. Det är den högsta nivån sedan rekordåret 2022 och betydligt över genomsnittet för den senaste tioårsperioden. Sverige placerade sig därmed som den tredje största mottagarmarknaden för utländska direktinvesteringar i Europa och på 14:e plats globalt.

För Sverige innebär utvecklingen både möjligheter och utmaningar. Det starka resultatet för 2025 visar att vi står oss väl i den internationella konkurrensen om kapital och företagsetableringar. Men i en värld där länder konkurrerar alltmer aktivt om strategiska investeringar krävs ett kontinuerligt arbete för att säkerställa attraktiva förutsättningar för internationella företag.

KAPITALFLÖDEN I EN FÖRÄNDERLIG VÄRLD

Utländska direktinvesteringar handlar ytterst om företagens långsiktiga förtroende för en marknad. De beslut som fattas i styrelserum runt om i världen i dag formar morgondagens produktion, kompetens, teknologi och handelsflöden. Att förstå hur investeringsmönstren förändras – och vad som driver företagets beslut – blir därför allt viktigare.

Med den här rapporten vill Business Sweden bidra till den förståelsen och ge en samlad bild av Sveriges position i ett globalt investeringslandskap som befinner sig i snabb förändring.

Lena Sellgren
Chefekononom

SAMMANFATTNING

- Den globala investeringskonjunkturen under 2025 var splittrad, och påverkad av osäkra ekonomiska utsikter till följd av USA:s skyddstullar och geopolitiska spänningar som ökat avsevärt med Rysslands anfallskrig i Ukraina, krisen i Mellanöstern samt Kinas maktanspråk i Sydostasien, särskilt gentemot Taiwan.
- De utländska direktinvesteringarna (foreign direct investment, FDI) ökade globalt med 6 procent 2025 jämfört med 2024, till 1 624 miljarder dollar, vilket överstiger det årliga genomsnittet på 1 532 miljarder dollar det senaste decenniet.
- Uppgången i FDI globalt drevs av en stark europeisk investeringsökning. I Europa, årets tredje största investeringsregion, ökade de utländska direktinvesteringarna med 38 procent till 296 miljarder dollar 2025. I både Asien och Nordamerika stagnerade däremot investeringarna i mindre tillbakagångar med 1 procent, till 604 miljarder dollar respektive 385 miljarder dollar.
- De mindre investeringsregionerna – som sammantaget var mottagare av drygt 20 procent av de globala direktinvesteringarna 2025 – hade en blandad utveckling, med betydande öknings i Sydamerika och Mellanöstern på 15 procent respektive 29 procent, och en minskning på 26 procent i Afrika.
- De utländska direktinvesteringarna i Sverige följde den starka europeiska investeringsökningen och steg med 37 procent till 287 miljarder kronor 2025, den högsta noteringen sedan rekordåret 2022 och långt över det årliga genomsnittet på 210 miljarder kronor för de senaste tio åren. Sverige var 2025 det tredje främsta investeringslandet i Europa.
- De ackumulerade utländska direktinvesteringarna i Sverige uppgick 2024 till 4 701 miljarder kronor, vilket ställt i relation till BNP – drygt 70 procent – är högt i ett internationellt perspektiv. Europeiska företag kontrollerar 63 procent av tillgångarna i Sverige, men amerikanska företag har en särställning som den största investerargruppen med 24 procent av tillgångarna.
- De utländska tillgångarna är fördelade på 65 procent i tjänstesektorn och 35 procent i tillverkningsindustrin. Sedan 2022 har gapet minskat då tillverkningsindustrin ökat sin andel med några procentenheter.
- Tjänstesektorn attraherar framför allt utländska investeringar inom finans och försäkring, handel och logistik samt fastigheter. Tillverkningsindustrin attraherar framför allt utländska direktinvesteringar inom kemi och läkemedel samt fordonsindustrin.

Internationella direktinvesteringar är finansiella transaktioner som företag genomför för att starta och förvärva affärsverksamheter eller bedriva och expandera verksamhet i redan etablerade dotterbolag i andra länder än där moderbolaget har sin hemvist. De huvudsakliga aktörerna är internationellt verksamma börsnoterade respektive privatägda företag, statskontrollerade företag och investeringsfonder samt riskkapitalbolag.

Uppgifter om utländska direktinvesteringar i Sverige (*foreign direct investment*, FDI) och svenska företags direktinvesteringar i utlandet (*outward direct investment*, ODI) samlas in av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Riksbanken, som del av underlaget till betalningsbalansen.

I SCB:s redovisning för kvartal respektive helår fördelas direktinvesteringarna på de tre investeringsposterna eget kapital, koncernlån och återinvesterade vinstmedel. Beloppen ger en indikation om de utländska företagens aktiviteter i Sverige respektive de svenska företagens aktiviteter i utlandet men kan inte direkt kopplas till företagens förvärv av affärsverksamheter eller investeringar i byggnader, anläggningar, maskiner eller utrustning.

Siffrorna för ett aktuellt år ändras också ofta genom senare revideringar. I syfte att förenkla framställningen benämns direktinvesteringar i den här rapporten omväxlingsvis som investeringar. Alla belopp och beräkningsunderlag är i löpande priser.

INTERNATIONELLA DIREKTINVESTERINGAR

Utvecklingen av de internationella direktinvesteringarna 2025 var splittrad, och påverkad av osäkra ekonomiska utsikter till följd av USA:s skyddstullar och geopolitiska spänningar som ökat avsevärt med Rysslands fortsatta anfallskrig i Ukraina, krisen i Mellanöstern samt Kinas maktanspråk i Sydostasien, särskilt gentemot Taiwan.

Globalt ökade de utländska direktinvesteringarna med 6 procent 2025 jämfört med 2024, till 1 624 miljarder dollar, vilket är ett belopp som betydligt överstiger det årliga genomsnittet för de senaste tio åren.

EUROPA DREV UPPGÅNGEN

De utländska direktinvesteringarna i Europa ökade under 2025 med hela 38 procent till 296 miljarder dollar. Året präglades av ett ökat intresse för Europa, med ett uppsving för utländska investeringar i historiskt sett stora mottagarländer som Storbritannien och Tyskland, och med Sverige som tredje främsta europeiska investeringsland.

I de två andra stora investeringsregionerna – Asien och Nordamerika – var de utländska direktinvesteringarna i stort sett oförändrade jämfört med 2024. I Asien minskade de utländska

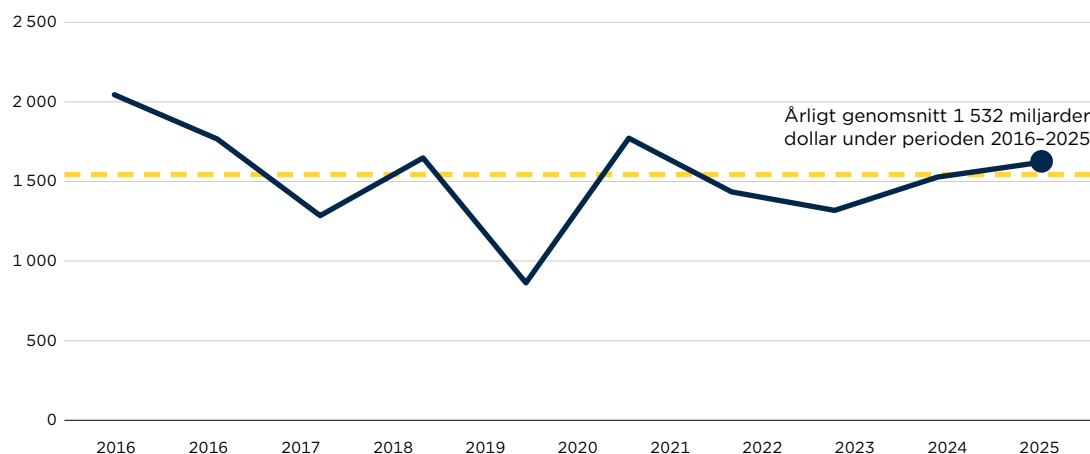
investeringarna med 1 procent till 604 miljarder dollar 2025, på en nivå som varit stabilt hög och överstigit 600 miljarder dollar de senaste fem åren. Singapore toppar för första gången sedan 1990-talet listan som regionens främsta investeringsland, följt av Hongkong med fastlandskina på tredje plats. Asien, som är den största marknaden för nya direktinvesteringar, tog sammantaget emot nästan 40 procent av fjolårets utländska investeringar.

Även i Nordamerika, som omfattar USA, Kanada och Mexiko, minskade de utländska investeringarna med 1 procent till 385 miljarder dollar 2025. Nästan tre fjärdedelar av investeringarna i regionen landade i USA.

Utvecklingen i de mindre investeringsregionerna – som sammantaget tog emot drygt 20 procent av de totala utländska direktinvesteringarna förra året – gick i olika riktningar. I Sydamerika ökade de utländska direktinvesteringarna med 15 procent till 148 miljarder dollar, medan investeringarna i Mellanöstern ökade med hela 29 procent till 121 miljarder dollar. I Afrika minskade istället de utländska investeringarna med 26 procent till 70 miljarder dollar.

UPPGÅNG FÖR INTERNATIONELLA DIREKTINVESTERINGAR

Totala utländska direktinvesteringar, årliga inflöden i miljarder dollar, 2016–2025

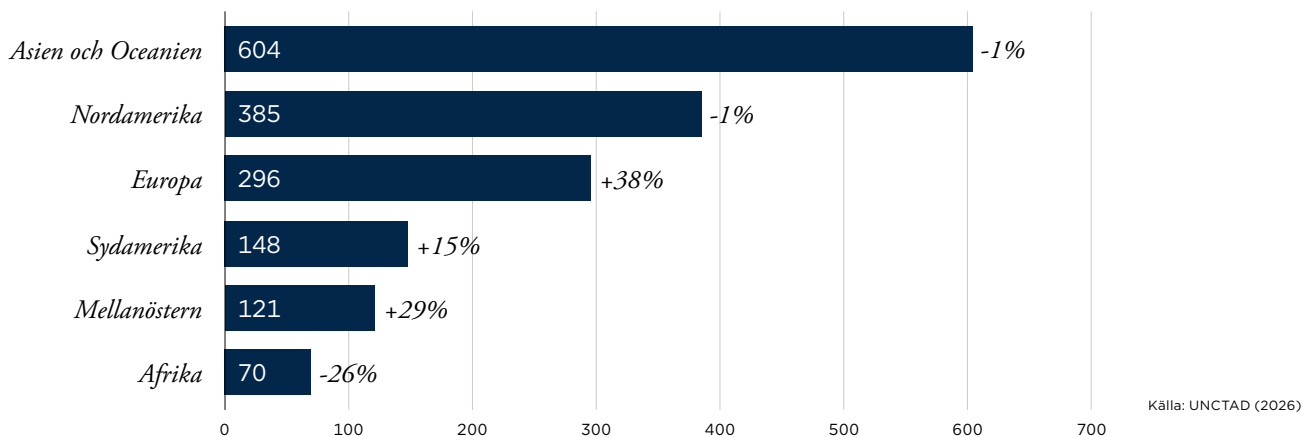

Källa: UNCTAD (2026)

1 624 miljarder dollar
(+6%) 2025

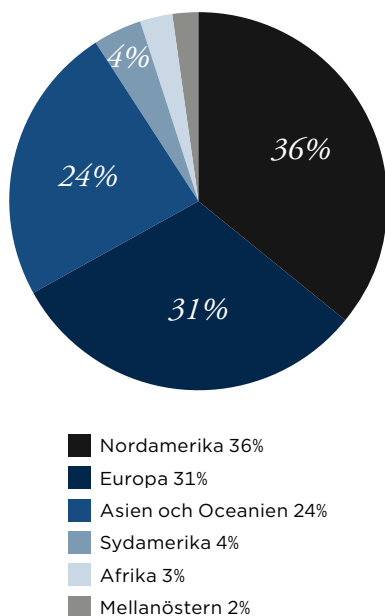
ASIEN STÖRSTA MOTTAGARREGIONEN

Utländska direktinvesteringar per region, inflöden i miljarder dollar, 2025

MESTA UTLÄNDSKA KAPITALET I NORDAMERIKA

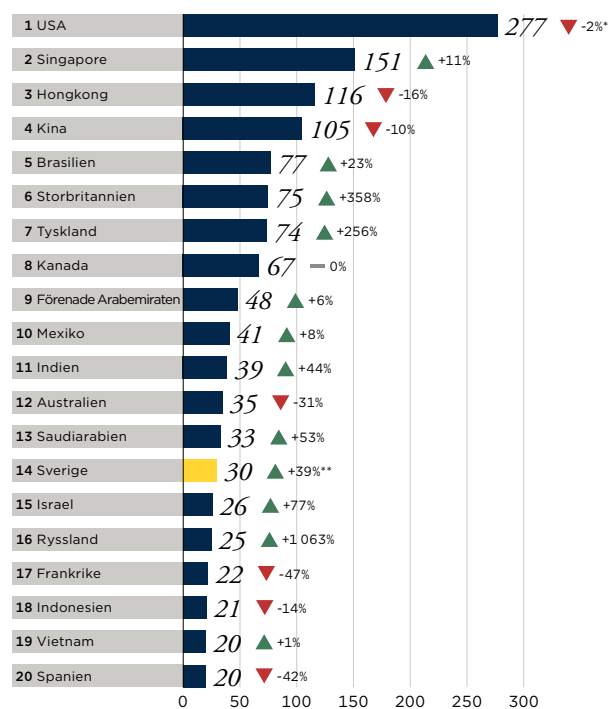
Utländska direktinvesteringstillgångar per region, fördelning i procent, 2025

Not: Globalt uppgick de utländska direktinvesteringstillgångarna till 57 834 miljarder dollar 2025.
Källa: UNCTAD (2026)

SINGAPORE FRÄMSTA INVESTERINGSLAND I ASIEN

Topp 20 mottagarmarknader av utländska direktinvesteringar, inflöden i miljarder dollar, 2025

* Förändring i procent mellan 2024 och 2025.

** I SCB:s statistik blir ökningen 37 procent i svenska kronor.
Källa: UNCTAD (2026)

NORDAMERIKA STÖRSTA INVESTERINGSREGION

Trots att Asien sedan flera år innehaft positionen som den största marknaden för nya utländska investeringar har Nordamerika och Europa fortfarande störst andel utländska direktinvesteringstillgångar, det vill säga historiskt ackumulerade utländska direktinvesteringar. Nordamerika har över tid dragit till sig 36 procent av tillgångarna, följt av Europa med 31 procent och Asien med 24 procent. Övriga regioner har sammantaget dragit till sig endast 9 procent av tillgångarna.

Bland de 20 största mottagarmarknaderna för utländska direktinvesteringar 2025 ingick marknader från alla världens regioner utom Afrika. USA var ohotad etta på listan med Singapore på andra plats, Hongkong på tredje plats, Kina på fjärde plats och Brasilien på femte plats.

Det är noterbart att Kina har fallit tillbaka som mottagarland för utländska direktinvesteringar de senaste åren, efter att tidigare ha utmanat USA om förstapositionen. De utländska investeringarna i Kina föll 2025 med 10 procent till 105 miljarder dollar, i samklang med sämre utsikter för den kinesiska ekonomin och ett hårdare klimat för utländska företag.

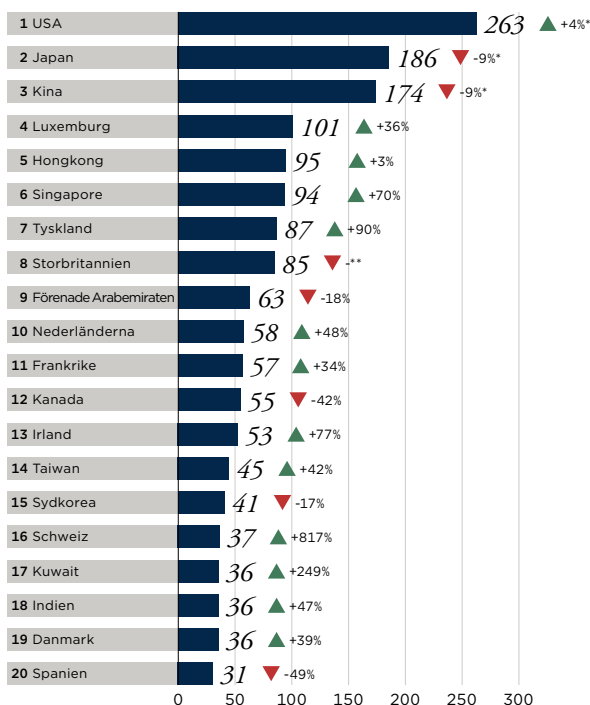
Sverige nådde 2025 en global 14:e plats bland världens investeringsländer – en klättring från 16:e plats 2024 – och var den tredje största mottagarmarknaden för utländska direktinvesteringar i Europa efter Storbritannien och Tyskland.

KINA VÄXANDE UTLANDSINVESTERARE

Även listan över de 20 största avsändarmarknaderna för utländska direktinvesteringar visar på en bred ekonomisk geografi i investerarkretsen. Utöver amerikanska, japanska och kinesiska företag var företag från bland andra Singapore, Tyskland, Förenade Arabemiraten, Taiwan och Indien betydande utlandsinvesteringar under 2025. Sverige brukar även här ha en framskjuten position, men nådde 2025 endast 24:e plats globalt, ett tapp från 21:e plats 2024.

ASIATISKA FÖRETAG VIKTIGA UTLANDSINVESTERARE

Topp 20 avsändarmarknader av utländska direktinvesteringar, utflöden i miljarder dollar, 2025

* Förändringen i procent mellan 2024 och 2025.

** Storbritannien hade ett negativt utflöde på 43 miljarder dollar 2024.
Källa: UNCTAD (2026)

FN-organet UNCTAD, som sammanställer länders nationella statistik över utländska direktinvesteringar i sin årliga publikation World Investment Report, justerar statistiken med avseende på Offshore Financial Centers, OFC, vilket är jurisdiktioner dit stora mängder kapital flyttas, ofta av skatteskal, men där den reala ekonomiska aktiviteten är begränsad. Exempel på OFC är Bermuda, Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna. UNCTAD:s justeringar innebär att de redovisade beloppen för utländska direktinvesteringar i OFC utelämnas från sammanräkningen av det globala beloppet.

I rapporten redovisar Business Sweden statistiken för utländska direktinvesteringar som den är återgiven i Appendix i World Investment Report 2026 med de justeringar som gjorts av UNCTAD.

UTLÄNDSKA DIREKT- INVESTERINGAR I SVERIGE

SVERIGE I EUROPATOPPEN

De utländska direktinvesteringarna i Sverige uppgick till 287 miljarder kronor 2025, vilket är en uppgång med hela 37 procent från 2024. Beloppet är det näst högsta sedan rekordåret 2022 och når betydligt över årsgenomsnittet på 210 miljarder kronor för tioårsperioden 2016 till 2025. Som nämnts ovan i avsnittet *Internationella direktinvesteringar* var Sverige därmed den tredje största marknaden i Europa för utländska investeringar under fjolåret och på en 14:e plats globalt.

Underlaget för att slutligt fastställa beloppet för fjolårets utländska direktinvesteringar i Sverige är vid publiceringen av denna rapport inte färdigställt och bygger delvis på SCB:s prognos för företagens återinvesterade vinstmedel. Beloppet kan därför komma att revideras.

SÄRSTÄLLNING FÖR AMERIKANSKA FÖRETAG

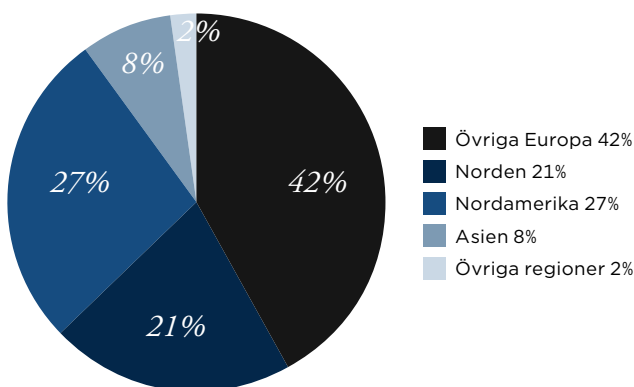
De utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige uppgick till 4 701 miljarder kronor 2024, året för den senast tillgängliga utfallssiffran. Beloppet motsvarar drygt 70 procent av Sveriges BNP, vilket är en hög siffra i en internationell jämförelse.

Statistiken – som huvudsakligen bygger på insamlade uppgifter från företagen – visar att det

AMERIKANSKA FÖRETAG

STÖRSTA INVESTERARGRUPPEN

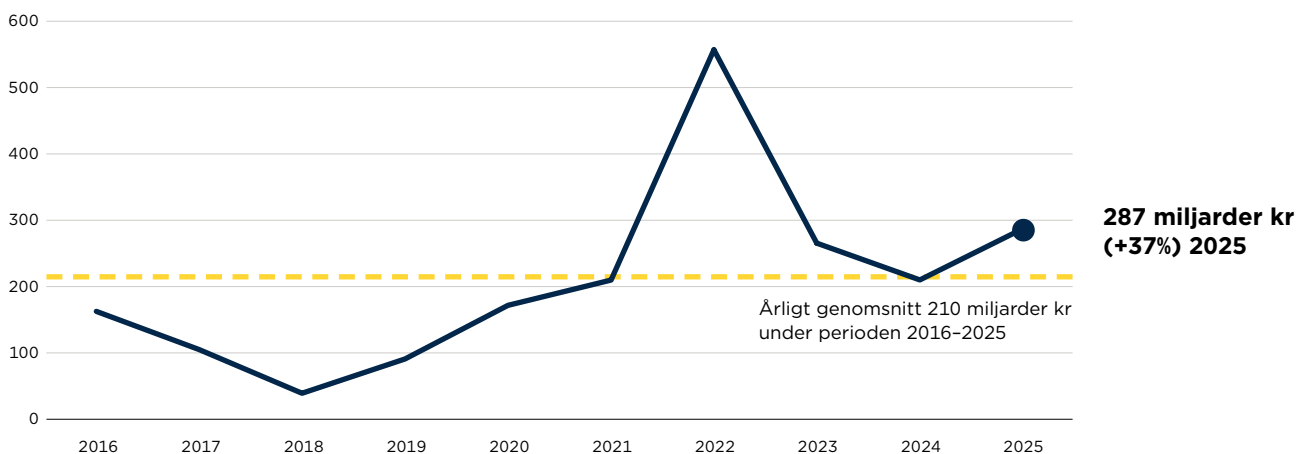
Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per kontrollerande avsändarmarknad i procent, 2024

Källa: SCB (2026)

HÖG NOTERING FÖR SVERIGE

Utländska direktinvesteringar i Sverige, årliga inflöden i miljarder kr, 2016–2025

Källa: SCB (2026)

framför allt är företag med hemvist i de nordiska grannländerna och i andra västeuropeiska länder som är närvarande i Sverige, och sammantaget svarade europeiska företag för 84 procent av de utländska tillgångarna 2024. Problemet är att många företag med hemvist i länder som är viktiga mellanstationer för internationellt kapital, som exempelvis Luxemburg och Nederländerna, ofta har ett kontrollerande moderbolag med säte någon annanstans, ibland till och med i Sverige.

En nyligen gjord undersökning av SCB (Statistiknyhet 12 december 2025) med syfte att kartlägga de kontrollerande företagens säte visar att amerikanska företag svarade för 1 046 miljarder kronor eller 24 procent av de utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige 2024. Detta kan jämföras med 400 miljarder kronor och 9 procent enligt gängse statistik, som tillämpar principen första motpartsland.

Den nya undersökningen visar alltså att det är amerikanska företag som är den största utländska investerargruppen i Sverige. Undersökningen visar också att 406 miljarder kronor eller 10 procent av de utländska direktinvesteringstillgångarna kontrollerades från Sverige. I undersökningen framgår att merparten av de utländska direktinvesteringarna – 63 procent – kontrollerades av företag med säte i de nordiska grannländerna och i andra västeuropeiska länder.

TJÄNSTESEKTORN DOMINERAR, MEN GAPET MINSKAR

De utländska direktinvesteringstillgångarna fördelas till 65 procent på tjänstesektorn och 35 procent på tillverkningsindustrin. Fördelningen har över tid resulterat i en allt större andel för tjänstesektorn, men sedan 2022 har gapet minskat något i en uppgång för tillverkningsindustrin.

Tillgångarna i tjänstesektorn uppgick 2024 till 3 015 miljarder kronor, medan tillgångarna i tillverkningsindustrin uppgick till 1 636 miljarder kronor.

Tjänstesektorn har attraherat stora utländska investeringar inom främst finans och försäkring, handel och logistik samt fastigheter. För den snabbaste ökningstakten av utländska investeringar i tjänstesektorn under treårsperioden 2022–2024 svarade IT och telekom, med en årlig genomsnittlig ökning på 27 procent.

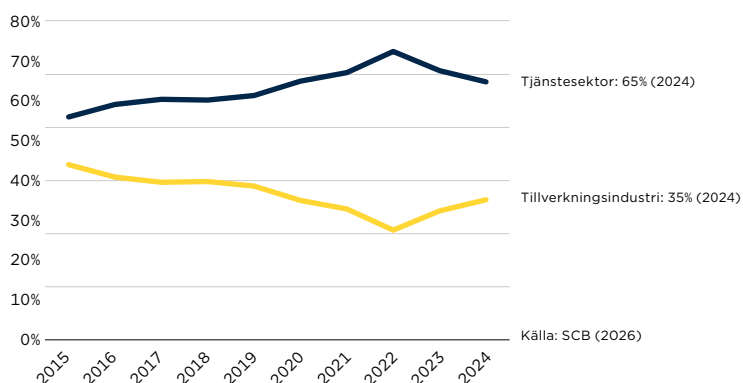
I industrin har utländska företag gjort de största investeringarna inom kemi och läkemedel, med ett betydande gap i investeringsvolym till de nästföljande branscherna fordon (som SCB inte redovisar separat för 2024 och därför återfinns som del av Övrig tillverkning) samt trä, massa och papper.

För den snabbaste ökningstakten av utländska investeringar i tillverkningsindustrin under perioden 2022–2024 svarade kemi och läkemedel med en årlig genomsnittlig ökningstakt på 23 procent.

Inom gruvor och mineralutvinningsindustrin – som är en egen kategori i SCB:s statistik – fördubblades de utländska direktinvesteringarna från 21 till 51 miljarder kronor under perioden 2022–2024.

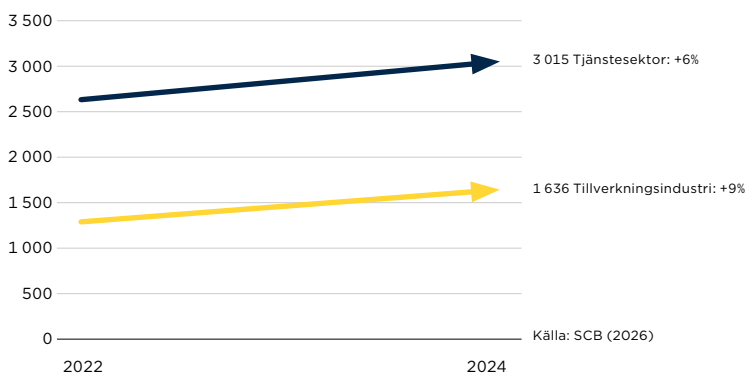
VÄNDNING FÖR TILLVERKNINGSINDUSTRIN

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per verksamhet i procent, 2015–2024

FOKUS PÅ TJÄNSTESEKTORN

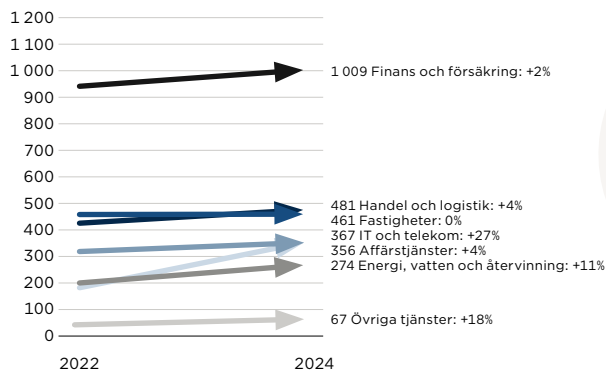
Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per verksamhet, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2022–2024

Not: I statistiken över utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige ingår även jordbruk, skogsbruk och fiske, gruvor och mineralutvinningsindustri samt "ej branschfördelade tillgångar". Dessa tas inte med i beräkningsunderlaget för sammanställningarna ovan.

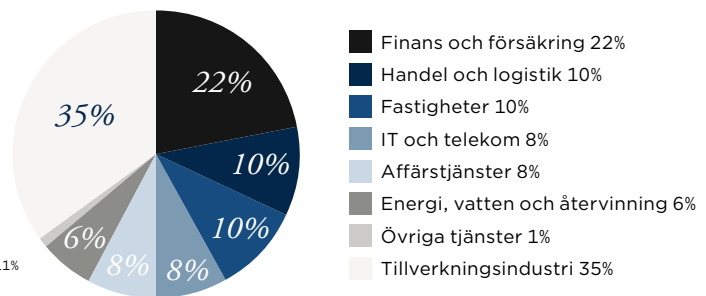
SNABB ÖKNING INOM IT OCH TELEKOM

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2022-2024

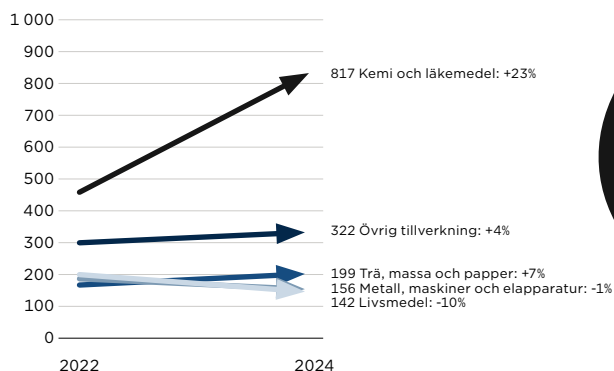
FINANS OCH FÖRSÄKRING I TOPP

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch i procent, 2024

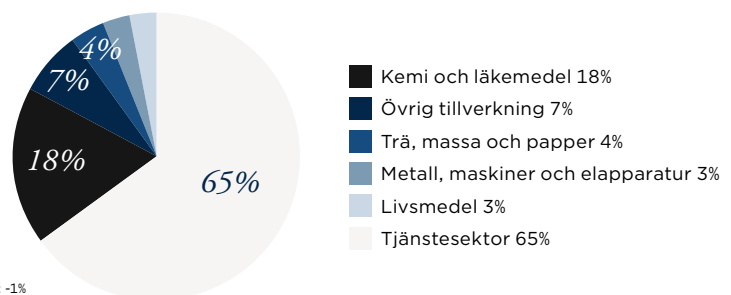
SPRÅNG FÖR KEMI OCH LÄKEMEDEL

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch, miljarder kr och genomsnittlig årlig förändring i procent, 2022-2024

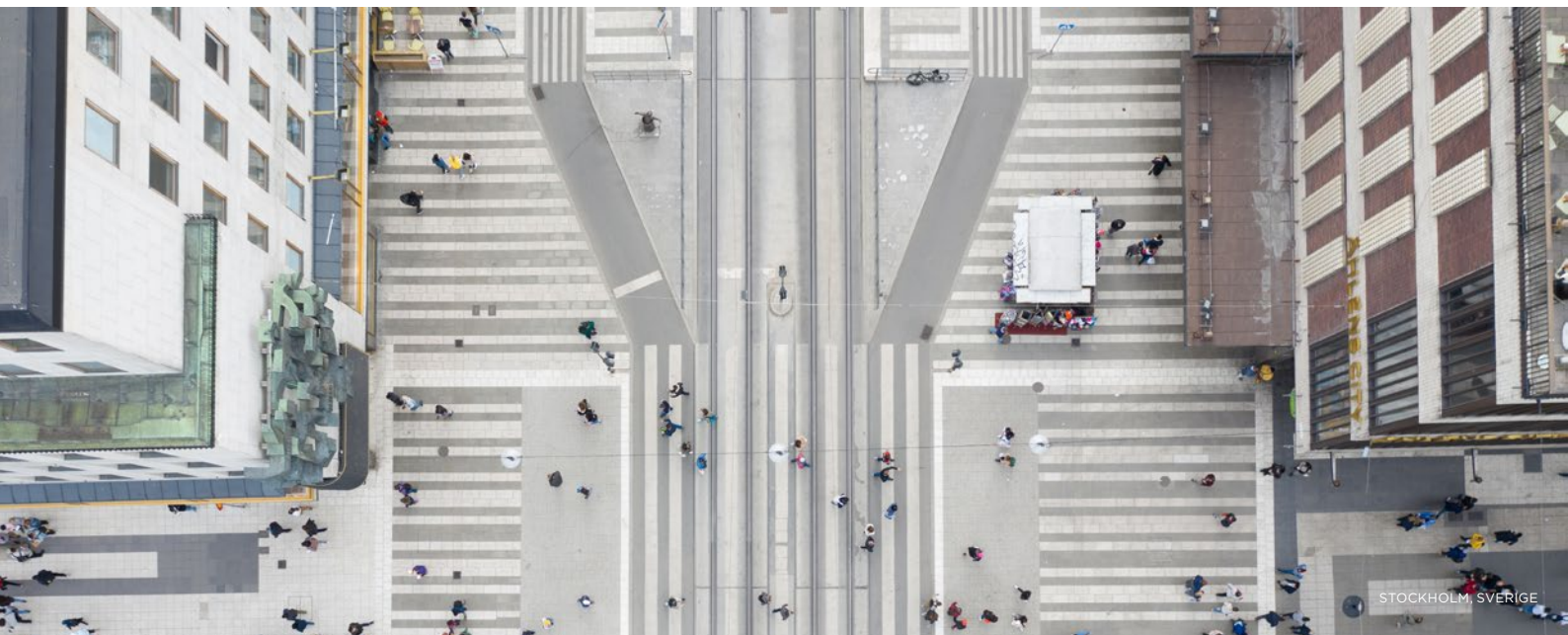

KEMI OCH LÄKEMEDEL DOMINERANDE INDUSTRI

Utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige, fördelning per bransch i procent, 2024

Not: I statistiken över utländska direktinvesteringstillgångar i Sverige ingår även jordbruk, skogsbruk och fiske, gruvor och mineralutvinningsindustri samt "ej branschfördelade tillgångar". Dessa tas inte med i beräkningsunderlaget för sammanställningarna ovan.
Källa: SCB (2026)

INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU

Utöver centralbanker och nationella statistikorgan finns ett antal internationellt verksamma konsultföretag som med egna databaser ger en ofullständig men ändå kompletterande, mer affärsnära bild av företagens utlandsinvesteringar. Till skillnad från den nationella statistiken över utländska direktinvesteringar, som utgör en del av underlaget för betalningsbalansen, identifierar databaserna enskilda företag och gjorda investeringar och har därmed större relevans för investeringsfrämjande organisationer som Business Sweden.

AMERIKANSKA FÖRETAG STÖRSTA INVESTERARGRUPP

En genomgång av databasen fDi Markets, som har global täckning av internationellt verksamma företags nyetableringar och expansionsinvesteringar på utlandsmarknaden, visar att Sverige var mottagarmarknad för totalt 299 utländska investeringsprojekt under treårsperioden 2023–2025. Detta motsvarar drygt 2 procent av projekten där EU var mottagarmarknad. Internationella företagsförvärv ingår inte i fDi Markets databas.

Sveriges investeringsprofil liknar EU:s som helhet med amerikanska företag som storinvesterar,

men med schweiziska företag i topp och större inslag av nordiska investerare. Noterbart är att kinesiska företag inte längre återfinns som investerargrupp på topplistan över utländska investeringsprojekt i Sverige, medan de är på sjunde plats i EU. Omvänt är indiska företag på topplistan i Sverige men inte i EU. Andelen investerare från Övriga marknader är betydligt högre för EU än för Sverige, 33 respektive 23 procent.

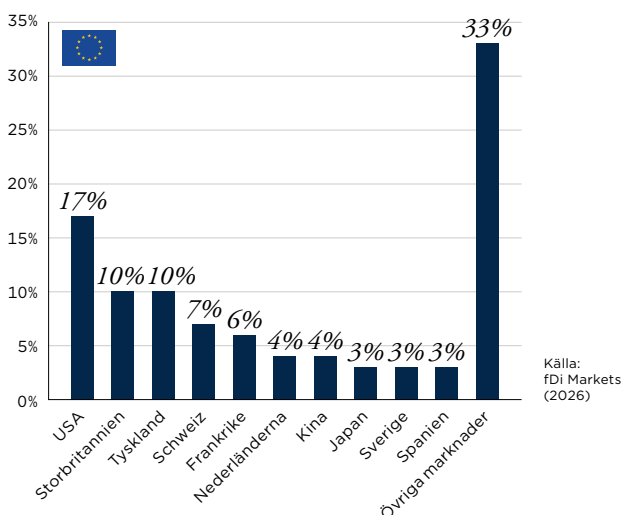
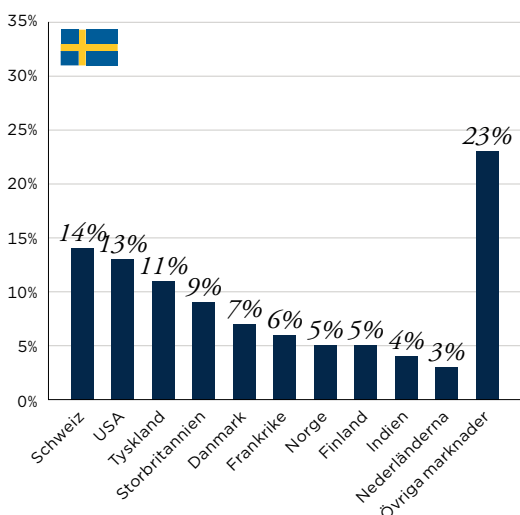
I fDi Markets databas har Sverige en jämförelsevis något mindre andel utländska investeringsprojekt inom strategiska verksamheter som tillverkning, forskning och utveckling samt huvudkontor.

En branschjämförelse visar att både Sverige och EU har stora andelar utländska investeringsprojekt inom IT, telekom och elektronik samt Affärstjänster. Sverige har en starkare profil inom Energi, medan EU attraherar en större andel projekt inom Gruvor, industri och byggsektor.

fDi Markets databas visar att Danmark var mest framgångsrikt av de nordiska länderna i att attrahera utländska investeringsprojekt under perioden 2023–2025, totalt 367 projekt, följt av Finland med 308 projekt och Sverige med 299 projekt. Norge var mottagare av ett betydligt mindre antal projekt än de övriga nordiska länderna.

FRAMSKJUTEN POSITION FÖR AMERIKANSKA FÖRETAG

Utländska investeringsprojekt till Sverige respektive EU per avsändarmarknad, andelar i procent, totalt 2023–2025

Källa:
fDi Markets
(2026)

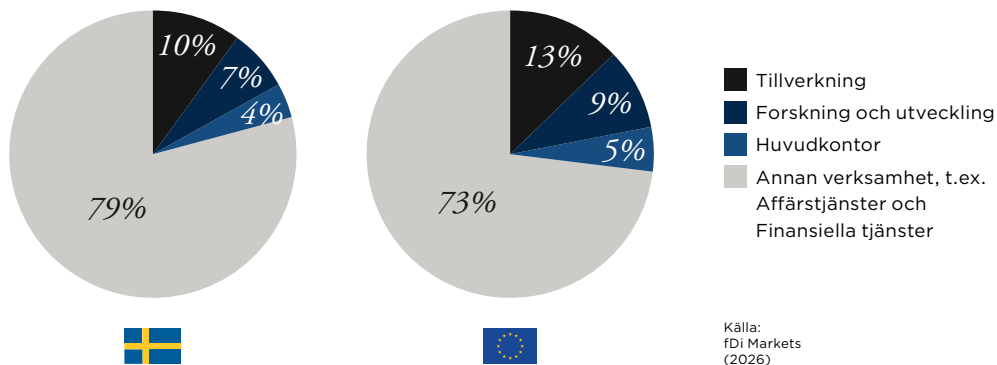
UTLÄNDSKA INVESTERINGSPROJEKT I SVERIGE OCH EU

Antal, 2023–2025

	Sverige	EU	Sveriges andel
2023	103	4 960	2,1%
2024	111	4 808	2,3%
2024	85	4 129	2,1%
2023-2025	299	13 897	2,2%

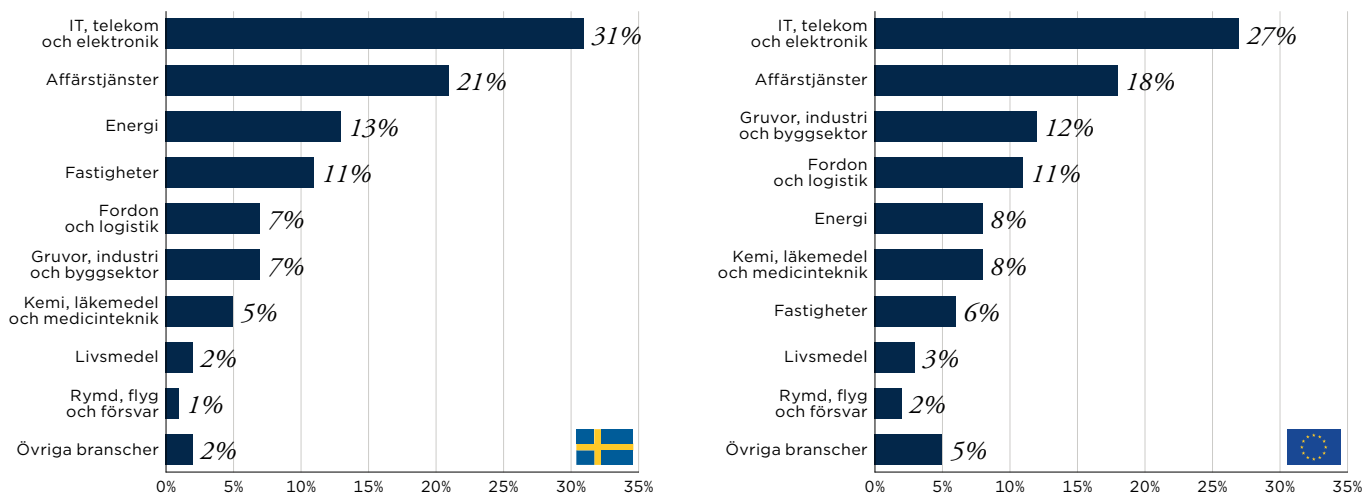
UPPSIDA FÖR EU INOM STRATEGISKA VERKSAMHETER

Utländska investeringsprojekt till Sverige respektive EU per verksamhet, andelar i procent, totalt 2023-2025

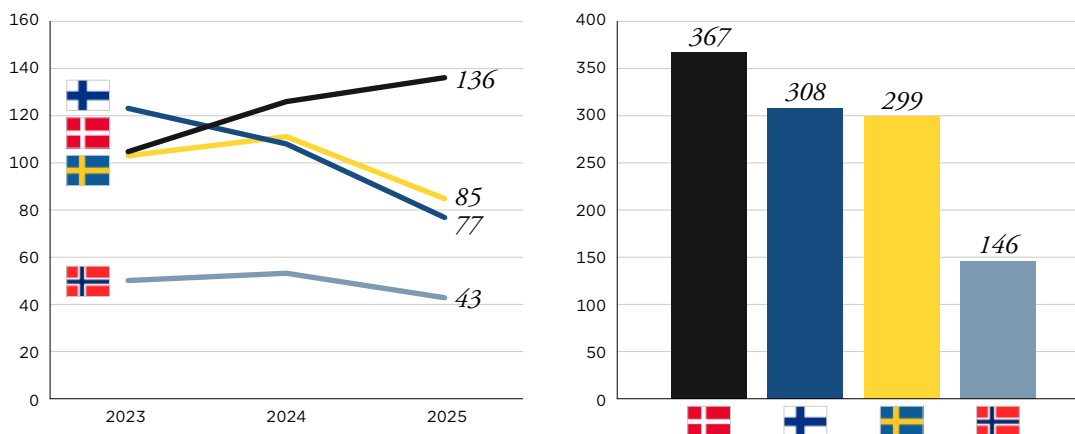
SVERIGE OCH EU ATTRAKTIVA FÖR IT OCH AFFÄRSTJÄNSTER

Utländska investeringsprojekt till Sverige respektive EU per bransch, andelar i procent, totalt 2023-2025

DANMARK LEDANDE I NORDEN

Utländska investeringsprojekt till Sverige och övriga nordiska länder, antal, 2023-2025

Källa: fDi Markets (2026)

FRAMTIDSUTSIKTER

Business Swedens framtidsspaning lyfter fram nedanstående fyra områden som kommer att påverka de internationella direktinvesteringarna och utländska investeringar i Sverige de närmaste åren.

GEOEKONOMISKA MAKTMEDEL

1 Handelspolitiken. Den amerikanska ekonomiska politiken under Trump-administrationen – där införandet av höga tullar mot USA:s handelspartners spelar en central roll – har resulterat i en betydande osäkerhet om villkoren för internationell handel och därmed också för internationella direktinvesteringar, med en ökad risk för handelskrig. Efter många ändringar av USA:s tullnivåer och pågående återbetalning av vissa tullintäkter verkar en viss tillvänjning ha satt sig bland företagen, med insikter om vikten av regelefterlevnad och nödvändigheten att kunna navigera på en alltmer komplex global marknad.

2 Industripolitiken. De nya industripolitiska satsningarna i Europa och Trump-administrationens påtryckningar på amerikanska företag för omfattande reshoring kan bidra till att företagen prioriterar verksamheten på hemmamarknaden. Ekonomisk nationalism på båda sidor Atlanten kan ge företagen anledning till viss hemtagning av produktion och därmed reducerad utlandsnärvaro. Samtidigt fortsätter Kina uppbyggnaden av egna leverantörskedjor för prioriterade sektorer.

KLIMAT OCH MILJÖ

3 Klimatomställningen. Industriföretagens orientering mot ökad användning av förnybar energi och koldioxidneutral tillverkning kräver stora nyinvesteringar, inte minst i energisektorn. Detta tillsammans med omfattande offentliga stödpaket och satsningar på klimatomställning och infrastruktur i bland annat Europa kan ge möjligheter för utländska investerare. Den amerikanska administrationen under president Trump har bromsat USA:s klimatomställning, även om ett betydande arbete fortsatt sker på delstatsnivå.

4 Naturresurserna. Ökande global efterfrågan på kritiska råvaror och en politisk ambition i USA och Europa att bryta Kinas dominans inom bland annat sällsynta jordartsmetaller kräver satsningar i gruvindustrin och metallindustrin, med möjligheter för utländska investeringar.

REGIONALISERING OCH TJÄNSTEORIENTERING

5 Kunder och leverantörer. Kund- och marknadsrelationer, automatisering, riskhantering samt i stigande grad miljöhänsyn driver på en fortsatt regionalisering av industriföretagens produktion och handel, koncentrerad till de tre stora produktionsregionerna Europa, Asien och Nordamerika. Många företag ser över sin bas av leverantörer för att minska sårbarheten vid kriser.

6 Tjänstesektorn. Parallellt med satsningarna på industrin ökar tjänsteorienteringen i näringslivet och den internationella handeln. Samtidigt som investeringar i tjänstesektorn är mindre kapitalintensiva kan företagsaffärer med högt värderade tjänsteföretag som förvärvsobjekt lyfta beloppen för internationella direktinvesteringar.

DE NYA AKTÖRERNA

7 Kina. Kinesiska företag fortsätter sin utlandsexpansion, främst på utvecklingsmarknader i det som idag benämns Globala Syd, men hämmas av stramare nationella regler och nya granskningsförfaranden på utlandsmarknaden. Senare års lagstiftning ökar möjligheterna för utländska företag att förvärva kinesiska företag, även om begränsningarna är fortsatt stora. Kinas eskalerande konflikt med USA och EU accelererar istället företagens omDispositionering av sin marknadsnärvaro till en bredare krets av länder i Sydostasien och på andra utvecklingsmarknader.

8 Globala Syd. Internationaliseringen av utvecklingsländernas näringsliv fortgår och därmed framväxten av nya utlandsinvesterar, men ett svagare ekonomiskt läge på många hemmamarknader och försämrade geopolitiska utsikter har dämpat optimismen om en snabb utveckling.

APPENDIX

MÅNGA MOTIV FÖR UTLANDSETABLERING

De flesta företag världen över orienterar hela eller det mesta av sin verksamhet och försäljning mot hemmamarknaden, men en växande andel av företagen exporterar också sina varor och tjänster till utlandet. Därtill finns ytterligare en del företag som finner en begränsning i exportförsäljningen och ser ny affärspotential i en etablering på utlandsmarknaden med egna dotterbolag som kan utföra olika uppgifter. Dessa är oftast större resursstarka multinationella företag med förankring i utvecklade ekonomier i de tre stora produktionsregionerna Europa, Nordamerika och Asien.

De övergripande motiven bakom företagens utlandsetableringar är möjligheterna till ökade intäkter, sänkta kostnader och hantering av risker i verksamheten. Ett lokalt säljbolag kan stärka företagets varumärke och fördjupa affärsrelationen med utländska kunder. Ett utvecklingscenter kan placeras för att dra nytta av spetskompetensen hos forskare vid ett framstående universitet. En lokal tillverkningsanläggning kan ge mer träffsäker anpassning av företagets produkter på en viktig marknad. Etableringen kan minska ledtider och transportkostnader, eller säkra tillgången till förnybar energi, råvaror och andra material. Ett stort företagsförvärv kan expandera produktportföljen och ge försteg på en global spelplan. Förvärv av ett mindre bolag kan ge företaget tillgång till intressanta patent och innovationer.

Ofta spelar flera av motiven en roll i företagens etableringsbeslut, men de väger olika tungt i olika branscher och situationer, se till exempel Business Swedens rapport *Rätt plats för produktion* (2021).

NÄR STJÄRNORNA STOD RÄTT

Med 1990-talet inleddes en gynnsam period för världshandeln och de internationella direktinvesteringarna. Slutförandet av den så kallade Uruguay-rundan i det nybildade WTO (World Trade Organization) resulterade i en bred nedmontering av handelshindren. Den politiska och ekonomiska integrationen i EU gick framåt. Efter det kalla krigets slut rådde närmast global konsensus om vikten av öppna marknader och ett attraktivt företagsklimat. Finansmarknaden avreglerades och expanderade. Världsmarknaden för varor och tjänster växte snabbt.

Nya vägar, järnvägsförbindelser, hamnar och flygplatser gav företagen förutsättningar att på ett smidigt sätt frakta gods och etablera sin verksamhet på framväxande marknader, där Kina och länderna i Sydostasien snart fick huvudrollerna. Företagen fick möjligheter att samordna sin internationella verksamhet med IT-baserade affärstödssystem och telekommunikationer, och att finansiera sina investeringar på en successivt allt mer internationaliserad finansmarknad. En första topp i utvecklingen av de internationella direktinvesteringarna nåddes år 2000. Uppgången punkterades av en kris i IT- och telekomsektorn, den så kallade Dotcom-kraschen, som medförde en kraftig nedrevidering av många företags marknadsvärde och bidrog till ett försämrat konjunkturläge i främst USA och Europa.

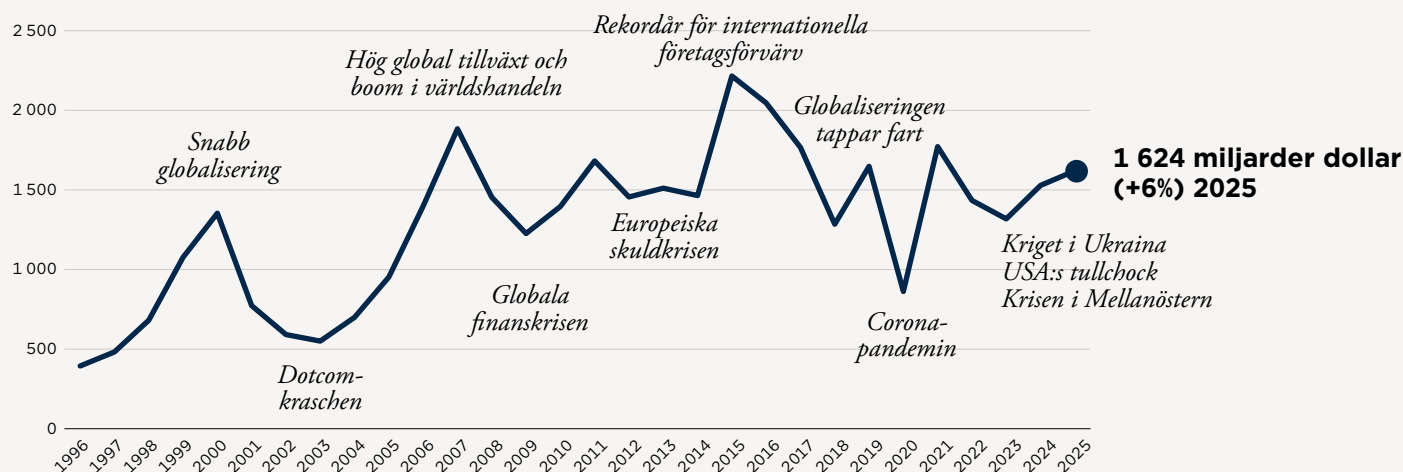
Redan innan Kinas medlemskap i WTO 2001 hade landet varit föremål för en massiv etablering av amerikanska och europeiska företag, många med syftet att tillverka varor till låga kostnader och exportera till marknader i västvärlden. Under ytterligare något decennium var låga kostnader den viktigaste bestämningsfaktorn för industriföretagens lokalisering av sina tillverkningsanläggningar och leverantörsnätverk. Europeiska företag upptäckte Östeuropa, medan amerikanska företag gick till Mexiko.

Världshandelns snabba tillväxt under perioden är i mycket en spegling av hur allt större volymer av insatsvaror stegvis förädlades genom bearbetning vid anläggningar i många olika länder. Tillverkningens geografiska fragmentering och en våg av stora företagsförvärv bidrog till att en ny topp i de internationella direktinvesteringarna nåddes 2007.

Den globala finanskrisen medförde sedan en dramatisk nedgång i världsekonomin. Företagen tvingades ompröva sina planer för internationell expansion. Finansieringsmöjligheterna försämrades då banker och andra finansiella aktörer omorienterade sig mot hemmamarknaden. Planerade företagsförvärv gick i stå. Nedgången för internationella direktinvesteringar blev ändå inte så djup, men det skulle dröja nästan ett decennium innan en ny rekordsiffra kunde noteras. I Europa bidrog finanskrisen till den påföljande europeiska skuldkrisen, med lägre tillväxt och pessimism i näringslivet.

INTERNATIONELLA DIREKTINVESTERINGAR UNDER ÅTERHÄMTNING

Totala utländska direktinvesteringar, årliga inflöden i miljarder dollar, 1996–2025

Källa: UNCTAD (2026)

NEDVÄXLING FÖR INTERNATIONELLA INVESTERINGAR?

Statistiken för den senaste tioårsperioden visar, med avbrott för de två krasterna i stortdykningen och återhämtningen i samband med coronapandemin, en stegvis nedgång och utplaning av de internationella direktinvesteringarna samtidigt som marknaden för företagsförvärv har varit stabil och växande. Det återstår att se om nedgången slutligt brutits med återhämtningen 2024–2025.

Nedväxlingen kan delvis bero på industriföretagens ökade orientering mot marknadsnära produktion, som minskar omfattningen av utlokalisering och fragmentering av tillverkningen på olika länder. Ett globalt politiskt uppsving för ekonomisk nationalism och offensiv industripolitik kan också spela viss roll, liksom de ökade geopolitiska spänningarna mellan inte minst USA och Kina. EU har infört ett granskningsförfarande av utländska direktinvesteringar (investment screening, som infördes av Sverige 1 december 2023), och lanserat en ny industripolitik som ska ge ökat industriellt

oberoende. Amerikanska företag uppmuntras att ta hem produktion från utlandet, ofta benämnt reshoring. Kina satsar stort på att bygga egna leverantörskedjor och göra sig oberoende av utländsk kompetens, till exempel för tillverkning av avancerade kretskort.

En annan påverkansfaktor är att allt fler internationellt verksamma företag är rena tjänsteföretag. Deras produktion sker ofta lokalt och förutsätter inte nödvändigtvis stora investeringar. Internationella direktinvesteringar i kapital krävande verksamheter som till exempel processindustrin har fallit tillbaka under senare år. Företagens utlandsetableringar kan också ha blivit mer svår fångade i statistiken, bland annat i takt med de alltmer avancerade finansiella uppläggen vid till exempel företagsförvärv. Internationaliseringen av kapitalmarknaden har underlättat lokal finansiering, med lån och andra transaktioner som inte registreras som utländska direktinvesteringar. Olika former av affärssamarbeten och partnerskap har också vuxit fram som attraktiva alternativ till kapitalinvesteringar.

Business Sweden, Sveriges export- och investeringsråd, hjälper svenska företag att öka sin globala försäljning och internationella företag att investera och expandera i Sverige. På regeringens uppdrag ansvarar vi för den statligt finansierade investeringsfrämjande verksamheten med målet att attrahera och underlätta utländska investeringar i Sverige.

Vårt främjandearbete sätter särskilt fokus på investeringar som stärker Sveriges globala konkurrenskraft och teknikledarskap, bygger motståndskraftiga värdekedjor och bidrar till sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet.

Läs mer: www.business-sweden.com/sv/investera-i-sverige

PROGRESS BY TRADE

*We help Swedish companies grow global sales and
international companies invest and expand in Sweden.*

BUSINESS SWEDEN Box 240, SE-101 24 Stockholm, Sweden
World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
T +46 8 588 660 00 info@business-sweden.se

BUSINESS-SWEDEN.COM